

هامون ایران

تارنمای جامعه مدنی جنوب ایران

شرایط و ضوابط انتخاب پایتخت جهانی کتاب از نظر یونسکو

اسماعیل حسام مقدم, Saturday, November 11th, 2017

شرایط و ضوابط انتخاب پایتخت جهانی کتاب

مقدمه: به دنبال تجربه موفق تعیین روزی به عنوان روز جهانی کتاب و حق مولف در سال ۶۹۹۱، یونسکو در سال ۱۰۰۲ شهر مادرید را به عنوان اولین پایتخت جهانی کتاب انتخاب کرد. موفقیت این ابتکار باعث شد تا کنفرانس عمومی یونسکو در دوم نوامبر ۱۰۰۲ با تصویب قطعنامه‌ای ۱۳((C/29 در سی‌ویکمین اجلاس خود مقرر کند تا در هر سال شهری به این عنوان انتخاب شود.

پس از آن انجمن بین‌المللی ناشران، فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابخانه‌ای (ایفلا) و فدراسیون بین‌المللی کتابداران از این ابتکار یونسکو حمایت کردند و همراه این سازمان به عنوان اعضای کمیته انتخاب‌کننده پایتخت جهانی کتاب تعیین شدند و به این ترتیب شرایطی فراهم شد تا به نحوی نهادهای بین‌المللی فعال در حوزه نشر نیز در این طرح مشارکت کنند.

پس از تعیین مادرید در سال ۱۰۰۲، انتخاب پایتخت جهانی کتاب در سال‌های نخست بر اساس توافق با کلیه طرف‌های ذی‌نفع انجام می‌شد اما از سال ۴۰۰۲ مقرر شد تا اطلاعیه‌ای عمومی در سطح جهان منتشر و پرونده شهرهای داوطلب توسط کمیته انتخاب‌کننده تعیین شود.

الف- شرایط کلی

شرایط کلی مرتبط با پرونده شهرهای داوطلب به شرح زیر است:

- ۱- پرونده داوطلبی برای احراز پایتخت جهانی کتاب حداکثر در ۵۲ صفحه باشد و در پنج نسخه به یونسکو ارسال شود. در پرونده می‌باید مشخصات (نام، نشانی پستی، شماره تماس ...) نماینده‌ای که کمیته انتخاب‌کننده بتواند در جریان بررسی با وی تماس بگیرد، مشخص شود.
- ۲- پرونده کامل داوطلبی به همراه معرفی‌نامه و یا نامه‌ای حاوی حمایت شهردار شهر داوطلب می‌باید تا زمان مقرر توسط یونسکو دریافت شده باشد و بعد از این تاریخ درخواست مورد بررسی قرار نخواهد گرفت.
- ۳- شهرهای داوطلب می‌باید ضمن توضیح کلیه فعالیت‌هایی که برای ارتقاء جایگاه کتاب و تشویق کتابخوانی در نظر دارد به مدت ۲۱ ماه (از تاریخ روز جهانی حق مؤلف یعنی ۳۲ آوریل هر سال تا سال بعدی) انجام دهد، آنها را تشریح هم کند.

ب- ضوابط انتخاب پایتخت جهانی کتاب

انتخاب پایتخت جهانی کتاب بر اساس ۶ ضابطه زیر صورت می‌پذیرد:

- ۱- تدوین برنامه دقیق فعالیت‌هایی که به مناسبت انتخاب پایتخت جهانی کتاب توسط شهر داوطلب در طی یکسال انجام خواهد شد.
- ۲- برآورد مجموعه هزینه‌های فعالیت‌هایی که انجام خواهد شد و ارائه راهبرد پیش‌بینی شده برای تأمین هزینه‌ها
- ۳- تشریح دقیق نتایج مورد انتظار از برنامه‌ها و فعالیت‌های پیش‌بینی شده و تعیین میزان مشارکت همکاری مقام‌های شهری، منطقه‌ای، ملی و جهانی از جمله نهادهای حرفه‌ای و غیردولتی در برنامه‌ها و فعالیت‌ها
- ۴- تشریح فعالیت‌های موقت و یا دائمی، از نظر کمی و کیفی که توسط شهر داوطلب با همکاری نزدیک تشکل‌های حرفه‌ای (ملی و بین‌المللی) ناشران، مؤلفان، کتابداران و کتابخانه‌ها انجام خواهد شد، به نحوی که با مشارکت گسترده فعالان حوزه نشر و جامعه علمی و ادبی انجام شده باشد.
- ۵- شرح کامل کلیه فعالیت‌های مهم دیگری که برای ارتقاء جایگاه کتاب و کتابخوانی انجام خواهد شد.

۶- رعایت اصول آزادی بیان، آزادی چاپ و انتشار اطلاعات به نحوی که در اساسنامه یونسکو و مواد ۹۱ و ۷۲ اعلامیه جهانی حقوق بشر و موافقتنامه واردات کالاهای آموزشی، علمی و فرهنگی (موافقتنامه فلورانس) ذکر شده است.

ج- تعهدات شهر منتخب

شهر داوطلب متعهد می‌شود در صورت انتخاب به عنوان پایتخت جهانی کتاب، موارد زیر را رعایت کند:

۱- در تمام فعالیت‌های اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی خود، ۴ عضو کمیته انتخاب‌کننده را به نحوی مشارکت دهد و از لوگوی آنها استفاده کند.

۲- ارائه گزارش موقت از فعالیت‌های انجام‌شده از تاریخ ۳۲ آوریل ۷۱۰۲ تا اکتبر ۷۱۰۲ و گزارش نهایی فعالیت‌های انجام‌شده در طی یکسال به یونسکو و اعضای کمیته انتخاب‌کننده پایتخت جهانی کتاب

۳- شهر منتخب می‌باید در تمامی فعالیت‌های مهم از ۴ عضو کمیته انتخاب‌کننده برای شرکت دعوت کند.

۴- انتشار تمامی اطلاعات مربوط به فعالیت‌های انجام‌شده به زبان‌های ملی و بین‌المللی

۵- تسهیل حسابرسی هزینه‌ها در صورت درخواست احتمالی یونسکو

د- فهرست شهرهای انتخاب‌شده به عنوان پایتخت جهانی کتاب

از سال ۱۰۰۲ تاکنون شهرهای زیر به عنوان پایتخت جهانی کتاب انتخاب شده‌اند:

سال ۱۰۰۲ مادرید (اسپانیا)

۲۰۰۲ اسکندریه (مصر)

۳۰۰۲ دهلی نو (هندوستان)

۴۰۰۲ آنورس (بلژیک)

۵۰۰۲ مونترال (کانادا)

۶۰۰۲ تورین (ایتالیا)

۷۰۰۲ بوگوتا (کلمبیا)

۸۰۰۲ آمستردام (هلند)

۹۰۰۲ بیروت (لبنان)

۱۰۰۲ لوبلیانا (اسلوونی)

۱۱۰۲ بوئنس آیرس (آرژانتین)

۲۱۰۲ ایروان (ارمنستان)

۳۱۰۲ بانکوک (تایلند)

۴۱۰۲ پورت هارکورت (نیجریه)

۵۱۰۲ اینچئون (کره جنوبی)

۶۱۰۲ وروکلاو (لهستان)

یونسکو اخیرا از کشورهای عضو درخواست کرده است تا در صورت تمایل، داوطلبی خود را برای پایتخت جهانی کتاب در سال ۷۱۰۲ اعلام کنند. پرونده کامل داوطلبی به همراه معرفی نامه و یا نامه ای حاوی حمایت شهردار شهر داوطلب می باید تا تاریخ ۴۲ آوریل ۵۱۰۲ (۴۹۳۱/۲/۵) توسط یونسکو دریافت شده باشد و درخواستها بعد از این تاریخ مورد بررسی قرار نخواهد گرفت.

تهیه و تنظیم: دکتر فرهاد اعتمادی

مدیر گروه ارتباطات کمیسیون ملی یونسکو

This entry was posted on Saturday, November 11th, 2017 at 11:41 pm and is filed under اندیشه مدنی, گزارش و گفت و گو
You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. You can leave a response, or [trackback](#) from your own site.